

Erityispedagogiikan opiskelijoiden näyttöön perustuvan tuen toteuttaminen -harjoittelua ohjaaville opettajille

OPINTOJAKSON SISÄLTÖ JA OSAAMISTAVOITTEET

Opintojakso on osa kasvatustieteiden syventäviä opintoja, jotka ovat erityispedagogiikan opiskelijoille pakollisia. Opetussuunnitelmassa opintojakson sisältöjä ovat ns. tukivastemallin mukaisesti

- tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen
- harjoittelupaikan koulutusasteen mukainen tukijärjestelmä
- pedagogiset asiakirjat
- tutkiva opettajuus
- erityisopettajan moninaiset työtehtävät

Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- analysoida, suunnitella ja toteuttaa oppijakohtaisia arviointoja
- suunnitella ja toteuttaa opetusta tukitarpeisiin pohjaten
- arvioida tuen toteuttamismalleja kriittisesti ja kehittää mahdollisuuksien mukaan uusia toimintamalleja
- soveltaa oppija- ja perhelähtöisiä sekä moniammatillisia käytänteitä
- hahmottaa erityisopettajan työkentän laaja-alaisuuden ja moninaisuuden

OPINTOJAKSON TOTEUTUS

Opintojakson laajuus on 135 tuntia (5 op) käytännön harjoittelua esi- tai perusasteen koulussa, toisen asteen oppilaitoksessa tai korkeakoulussa kelpoisen erityis- tai erityisluokanopettajan ohjauksessa. Se sisältää myös itsenäisiä tehtäviä sekä aloitus- ja päätösseminaarin. Opintojakson pituus on n. 3–4 viikkoa, mutta sen voi jakaa pidemmällekin ajanjaksolle tarpeen vaatiessa. Opintojakson aikana opiskelijat perehtyvät harjoittelupaikkansa toimintaan ja siellä olemassa oleviin tukipalveluihin. Opiskelijat valitsevat opetusharjoittelua ohjaavan opettajansa kanssa yhden oppijan tai ryhmän, jolle suunnittelevat näyttöön perustuvat tukitoimet ja toteuttavat ne noudattaen tukivastemallin peruseriaatteita tuen tarpeen arvioinnista, toteuttamisesta ja vaikuttavuuden seurannasta. Opetusta/ohjausta annetaan 35 tuntia ja se voi kohdistua niin yksittäiseen oppijaan kuin ryhmäänkin.

Toisella asteella ja korkeakoulussa opetus toteutetaan mahdollisuuksien mukaan noudattaen harjoittelua ohjaavan opettajan työnkuvaa.

Harjoittelun aikana opiskelijan tehtävänä on

- a) perehtyä oppilaitoksen oppimisen ja koulukäynnin tuen järjestämiseen sekä pedagogisiin asiakirjoihin,
- b) havainnoida oppilaitoksen toimintakulttuuria tuen järjestämisen, arvioinnin ja vaikuttavuuden seurannan näkökulmista sekä moniammatillisen yhteistyön roolista tässä,
- c) valita yhdessä harjoittelua ohjaavan opettajan kanssa oppija tai ryhmä, jonka tuen tarpeisiin harjoittelun aikainen opetus/ohjaus erityisesti kohdentuu,
- d) suunnitella ja pitää 35 opetustuntia (yksilö- tai ryhmätunteja)

e) muokata ja kehittää opetustaan tuen tarpeen mukaisesti (tukivastemalli).

f) **toisella asteella ja korkeakoulussa** tukivastemallin mukaista opetusta ja ohjausta toteutetaan mahdollisuuksien mukaan soveltaen.

Opiskelijan pitämät opetustunnit

Harjoittelun aikana opiskelija pitää 35 opetustuntia (1h = 45min), joiden sisältö perustuu tapausoppijan tuen tarpeen arviointiin. Tunti voi liittyä jonkin opiskeltavan aineen sisältöihin tai harjoittelun alla oleviin muihin taitoihin sen perusteella, millaiseen tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan. Tunnin voi pitää joko ryhmälle tai se voi olla yksittäiselle oppijalle pidetty tunti.

Toisella asteella tai korkeakoulussa opetustilanteita pidetään tai muuta opiskelijan tukemista järjestetään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi ammattioppilaitoksen työpajatoiminnassa, lukiossa opiskelutaitoja kehittävällä kurssilla tai toteutetaan erityisopettajan työnkuvan mukaisesti esimerkiksi konsultoivan erityisopettajan työnkuvaa. Keskeistä on perehtyä ko. harjoittelua ohjaavan erityisopettajan työnkuvan mukaiseen toimintaan.

Etukäteen suunniteltava ohjauksellinen tuokio voi olla kestoltaan normaalia 45 minuutta lyhyempikin, kun taas 75 minuutin oppitunti sisältää laskennallisesti kaksi opetustuntia. Opetustunneista ja niiden ajankohdasta on hyvä sopia opiskelijan kanssa heti harjoittelun alkuvaiheessa.

Mihin opiskelijan tulisi osallistua harjoittelun aikana

Mikäli mahdollista, ota opiskelija mukaan kaikkiin niihin tilanteisiin, joita erityisopettajan työhösi harjoittelujakson aikana kuuluu. Jo heti opintojen alkuvaiheessa opiskelijan on hyvä saada käsitys erityisopettajan työn moninaisuudesta. Opiskelijat ovat vaitiolovelvollisia koulussa kuulemistaan ja näkemistään asioista. Tästä on hyvä keskustella heidän kanssaan myös harjoittelun alkaessa. Mikäli opiskelija ei voi osallistua kaikkeen erityisopettajan toimintaan harjoittelujaksonsa aikana, on siitä hyvä keskustella opiskelijan kanssa ja kertoa hänelle, miksi osallistuminen ei ole mahdollista.

OHJAAVAN OPETTAJAN PALAUTE OPISKELIJALLE

Harjoittelun aikana opiskelijalla on oikeus saada palautetta toiminnastaan koulussa. Heti harjoittelun aluksi on hyvä keskustella opiskelijan kanssa siitä, millaista aikaisempaa kokemusta hänellä on lasten ja nuorten kanssa toimimisesta ja opettamisesta. Nämä aikaisemmat kokemukset on hyvä ottaa huomioon annettaessa palautetta opiskelijalle. On hyvä myös keskustella opiskelijan toiveista palautteen saamisessa. Yleensä opiskelija hyötyy eniten pitkien harjoittelua annettavasta suoraan toimintatilanteisiin liittyvästä ohjauksesta. Harjoittelusta annetaan myös kirjallinen palaute Vasara-järjestelmässä, johon ohjeet alla.

HARJOITTELUN TOTEUTUKSEN VAIHEET

Harjoittelun toteutuminen koostuu useammasta vaiheesta: harjoittelusopimuksen laadinta, käytännön harjoittelu valitussa oppilaitoksessa esi- tai perusasteen koulussa, toisen asteen oppilaitoksessa tai korkeakoulussa, harjoittelusta annettava palaute, harjoittelusta maksettava palkkio. Näihin vaiheisiin liittyvää dokumentointia varten käytössämme on sähköinen järjestelmä Vasara. Saat Vasara-järjestelmästä kutsun sähköpostiisi aina, kun prosessin eteneminen vaatii sinulta toimintaa.

Harjoittelusopimus

Opiskelijat tekevät harjoittelupaikan kanssa sopimuksen harjoittelusta. Harjoittelusopimus tulee olla tehtynä hyvissä ajoin ennen harjoittelun alkua. Sopimuksen laatimista varten opiskelija tarvitsee harjoittelun ohjaajan sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Huomaa, että voit toimia harjoittelun ohjaajana vain, jos sinulla on erityisopettajan tai erityisluokanopettajan kelpoisuus.

Ensimmäinen vaihe: perustietojen antaminen Vasarassa.

Saat opiskelijalle antamaasi sähköpostiosoitteeseen linkin Vasaraan. Tässä vaiheessa sinulta kysytään tietoja itsestäsi ja esihenkilöstäsi. On tärkeää, että sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot ovat oikein, sillä niitä tietoja tarvitaan sopimuksen laatimiseen ja sähköiseen allekirjoitukseen. Puhelinnumeron tulee olla sellainen, johon voi lähettää SMS-viestejä suoraan, ns. välittäjänumero ei siis käy.

Toinen vaihe: sähköinen allekirjoitus

Sähköisen allekirjoituksen tekevät opiskelija, oppilaitoksessa harjoittelua ohjaava opettaja, koulun esihenkilö (mikäli se et ole sinä itse) sekä yliopistolla harjoittelua ohjaava opettaja. Kaikki allekirjoittajat saavat linkin allekirjoitusjärjestelmään omaan sähköpostiinsa, joka annettu edellisessä vaiheessa. Järjestelmään kirjaudutaan puhelimeen tulevalla koodilla. Kun kaikki asianosaiset ovat allekirjoituksen tehneet, on sopimus harjoittelusta syntynyt.

Palaute harjoittelusta Vasaraan

Kirjallinen palaute harjoittelusta tehdään Vasarassa. Saat harjoittelun päätyttyä linkin Vasaraan omaan sähköpostiisi. Palautteeseen on hyvä kirjata paitsi tehtäviä ja toimintoja, joihin opiskelija on harjoittelun aikana osallistunut, myös palautetta opiskelijan toiminnasta harjoittelun aikana. Palautetta kirjoittaessasi pidä mielessä, että palaute on myös oppimiskokemus, joka parhaimmillaan kertoo, millaista osaamista opiskelijalla jo on ja millaiseen osaamiseen on opintojen aikana ja seuraavissa harjoitteluissa hyvä kiinnittää huomiota. Ole tarkka, kannustava mutta samalla rehellinen palautteessasi. Harjoittelusta annettavaa palautetta opiskelijat käyttävät toisinaan myös työpaikkoja hakiessaan. Kirjoittamasi palaute näkyy opiskelijan lisäksi myös yliopistolla harjoittelua ohjaavalle opettajalle.

Harjoittelupalkkion maksaminen sähköisesti

Kunnilla on erilaisia käytänteitä harjoittelupalkkion maksamiseen. Osassa kuntia palkkio maksetaan ohjaavalle opettajalle itselleen ja osassa kuntia korvaus menee organisaatiolle. Kummassakin tapauksessa maksetaan korvaus kuudesta (6) ohjaustunnista. Tieto maksunsaajatahosta kerrotaan Vasarajärjestelmässä.

Vaihtoehto 1: Korvaus maksetaan suoraan ohjaavalle opettajalle

Palkkion maksaminen tapahtuu sähköisesti. Maksatusta varten tarvittavat tiedot annetaan Vasarassa. Varaa tätä varten pankkiyhteystietosi: tilinumero ja BIC-tunnus. Halutessasi voit liittää myös verokortin. Mikäli haluat toimittaa verokortin erikseen, löytyy tarkemmat tiedot tähän myös Vasarasta.

Vaihtoehto 2: Korvaus maksetaan organisaatiolle

Mikäli kunnan käytäntö on, että palkkio maksetaan organisaatiolle, tulee palkkiosta lähettää lasku Jyväskylän yliopistolle. Yliopistolla on käytössä sähköinen laskutusjärjestelmä. Tarkemmat laskutusohjeet löytyvät yliopiston sivuilta ([JYU laskutus](#)). Linkki ohjeisiin löytyy myös Vasara-järjestelmästä.

Sähköisessä laskussa tulee näkyä seuraavat tiedot:

- ERIS356 Harjoittelu: Näyttöön perustuvan tuen toteuttaminen (EP)
- Viitetietona kustannuspaikka 21000288
- Opiskelijan nimi
- Harjoitteluajankohta (alku- ja loppupäivämäärät)

Toivon, että nämä tiedot auttavat teitä yhteisen oppimiskokemuksen luomisessa. Tarvittaessa voit olla yhteydessä myös minuun.

Suuri kiitos siitä, että opiskelija on saanut avullasi mahdollisuuden tutustua erityisopettajan vaatimaan ja monipuoliseen työhön.

Airi Hakkarainen, yliopistonlehtori (airi.m.hakkarainen@jyu.fi)